

UNRRA Team 191

DIENOS ŽINIOS

Nr. 110 (129) II metai

Glasenbach, 1946 rugpiūčio 23 d.

TAIKOS KONFERENCIJA IR JUGOSLAVŲ KRIZė

Griežti pasisakymai konferencijoje. Bevinas priverstas priminti kalbėtojus grįžti prie dienotvarkės. - Byrnes tariausi savo viešbutyje su JAV užsienio reikalų ministerijos atstovais.

Paryžius. - Tautos konferencijos plenumas šiandien tęsė diskusijas dėl sutarties projekto Italijai. Po vakar dienos naujai pakviestu šalių savo pažiūrų pareiškimo buvo laukiama diskusijų apie šiuo pareiškimus. Tačiau visas konferencijos darbas sutriko dėl amerikiečių jugoslavų konflikto. Delegatų sluoksniuose namo, kad visos konferencijos pasisakymas priklauso nuo šio diplomatinio krizio.

Sunkus uždavinys Bevinui

Britų užsienio reikalų ministras Bevinas kaip pirmininkas turėjo sunkų uždavinį, norėdamas, kad delegatai laikytųsi dienos tvarkės. Brazilijos delegatas de Fontura kvietė konferenciją parodyti palankia laikysena Italijai, nurodydamas, kad sovietai parodė labai didelį palankumą Rumunijai. Indų delegatas palaikė vakar iškeltus Egipto reikalavimus, liečiančius reparacijas ir laisvę su taikine Libijai.

Graikų ministras pirmininkas Tsaldaris dar pulti Albaniją, užgindamas jai teisę iškelti taikos konferencijoje bet kokius reikalavimus. Ypač jis pabrėžė, kad Albanija Graikijos atžvilgiu laikosi nedraugiškai. Čia Bevinas pirmą kartą turėjo išpėti delegatus nesivelti į naujus ginčus, o tęsti sutarties su Italija svarstymą. Nepaisydamas perspėjimo, Ukrainos atstovas Menailski savo kalboje kritikavo Graikijos vidaus politinę padėtį ir smarkiai puolė graikų vyriausybę. Tada Bevinas buvo priverstas antrą kartą kviešti konferenciją laikytis dienotvarkės.

Byrnes turi kitų rūpesčių.

Amerikos užsienio reikalų ministras Byrnes išvyko iš prisipieštinio posėdžio dar po dienos pradžios ir nuvyko į savo viešbutį. Ten jo laukė iš New Yorko oro keliu atskridęs JAV užsienio reikalų ministerijos ryto Europos reikalams direktorius Charles Bohlen. Kiek vėliau prie jų prisijungė Europos reikalams direktorius Samuel Rieden. Jie svarstė konfliktą su Jugoslavija.

+ + + + +

- 2 -

JUGOSLAVIJAI IŠLEISTAS JAV ULTIMATUMAS!

Tito skelbia mobilizaciją!

Amerikiečių - jugoslavų krizis kreštininiskai pasėbrėjo.
 Vašingtono reikalavimai turi būti įvykdyti per 48 val.
 Ultimato terminas baigiasi šestadienį 16 val. -

Ar išsikis UNO?

Vašingtonas. - JAV užsienio reikalų ministro pavaduotojas Dean Acheson rugpiūčio 21 diena vakare išleido jugoslavų reikalų vedėjui antra nota, liudijanti viršum Jugoslavijos pašautus amerikiečių lėktuvus. Šitoj notoj atmetamas, kaip nepatenkinamas jugoslavų atsakymas į pirmą amerikiečių nota. Jugoslavų atsakymas pažymimas kaip sukelias "suerzinimą" ir jugoslavų vyriausybę kaltinama už š.m. 19 d. pašautame lėktuve buvusių lėkūnų mirtį, nes ji, vyriausybė, leido tam tikriems pareigūnams nekliaudomai veikti. Šiuo reikalu Belgrado paaiškinimai kaip neteisingi atmetami ir Jugoslavų pasielgimas pavadinamas "negirdytu smurto aktu".

Tas pasielgimas tie logiai pažeidžia Jungtinių Tautų dėsnius. Be to, neginkluotu keleivinių lėktuvų apšaudymas yra pažeidimas tautų ir prigimtios teisės. JAV vyriausybė reikalauja tuojau paleisti pašautų lėktuvų keleivius ir užmegstą ryšius tarp tų keleivių ir JAV diplomatinių atstovų Jugoslavijoje. "Jei šitie reikalavimai nebus įvykdyti per 48 valandas po notos gavimo, JAV vyriausybė kreipsis į UNO Saugumo Tarybą, kad ši griebtusi veikalingų priemonių."

Nota buvo išleista Belgrado vyriausybei ketvirtadienį 16 val., taigi terminas baigiasi šestadienį 16 val.

Ka, derys Belgrade?

Nors Jugoslavijos spauda ir radijos iki ketvirtadienio vakaro nieko nepraneš, žinia apie gautą notą vėjo greitumu ir pasklido Belgrade, Agreme ir kituose jugoslavų didmiesčiuose. Šiek tiek prieš tai gatvėse buvo išlipdyti plakatai, skelbiantieji mobilizaciją visų iki 1920 metų gimusiųjų vyrų.

Jugoslavų pasiuntinybės kalbėtojas Londone iš anksto pasakė, kad maršalas Tito atmesia JAV ultimatumą. To kalbėtojo nuomone, Saugumo Taryba neturėsianti jokio pagrindo negrįžti šį įvykį.

"United Press" iš Londono praneša, kad Didž. Britanija prisijungs prie Amerikos žygio. Oficialiai pranešama, kad Anglija Tito pasielgimą vadina "nemandagiu ir priešišku".

Tito: "nenorime taikos bet kokia kaina!"

Savo kalboje, pasakytoje plieno apdirbimo darbininkams, Tito gyrė Jugoslavų naikintuvų veiklą, kaltino "tam tikrus vakarų valstybių reakcioneriškus elementus", kad jie prisidėjo prie suorganizavimų provokacines kompanijas ir baigė žodžiais: "Mes nenorime taikos už bet kokią kainą; toje politikoje mes turime karėjų patyrimą."

Ka, Molotovas patars?

Užsienio reikalų ministras Molotovas tarėsi su ministro pirmininko pavaduotoju Kerdelj. Amerikiečių vyriausybės sluoksniu nuomone, Maršalo Tito laikymasis priklausys daugiausiai nuo sovietai jam pažadėtos paramos dydžio. Manoma, kad Sovietų Sąjunga padėsino Tito vesti priešingą Amerikai politiką.

- 3 -

Situose diplomatinuose sluoksniuose esančios nuomonės, kad amerikiečių lėktuvų plovimas, bolševikų bazių sasicurios reikala-
vinai bei nuolatinis trėkinasimas tarp sovietų ir vakarų valstybių.
Vokietijoje ir Austrijoje yra plotus užsienio sovietų planai, ku-
riuosk įgyvendindami, sovietai bando iširti, kiek jiems pasiseks
atstūti vakarų valstybes nuo vidurinės ir pietų rytų Europos. Situ-
sluoksnių nuomone, JAV dabar turėtų bolševikus išrodyti, kad jie
toliau nebūtų gėdos šaltis. Tu počiu požiūriu esąs prezidentas Trumanas
ir užsienio reikalų ministras Byrnes.

JAV karo ministerija praneša, kad bolševikų lėktuvai jau
išsisė savaitės pažidžio tarptautinius aviacijos nuostatus Vokie-
tijoje, Austrijoje ir Rytų Azijoje.

Kaip pasielgs Vašingtonas?

Vašingtone kelias apie politiką santykiu su Jugoslavijoje nū
traukina, jei jugoslavų atsakymas būtų nepatenkinamas. Lėkimo, k-
kad, spręsdami Sąjungos Taryboje jugoslavų, amerikiečių ginčą, sov-
vėtoji pareikš veto. Esant tokioms aplinkybėms, JAV turėtų paver-
ti normalu diplomatinį spaudimą ir nutraukti santykius su Jugosla-
vija.

JUGOSLAVIJA JAV ULTIMATUMU, PRILAIK

Radio, praneša, kad rugpiūčio 9 dieną nusileidusio lėktuvo
keldivisi šia naktį peržengė Jugoslavijos sieną ir buvo pristatyti
amerikiečių vieno dolinio staba. Xii. Radio kor spondentams jie pa-
reiškė, kad buvo užlaikomi gerai, bet viso laiko tardomi.

Tito išleido įsakymą, kuriuo uždarusta šaudyti į šakrendan-
čius per Jugoslavijos teritoriją lėktuvus.

Byrnes praneša, kad jis n turis jokių oficialių žinių apie
ultimatumo priėmimą.

GRAIKU JUGOSLAVU TEMPLINIS

Atenai. Užsienio reikalų ministro pavaduotojas oficialiai
praneša, kad jugoslavijos pasiuntinys jam itaikęs prot sto notę.
Notoje Jugoslavija pareiškia grėžėciusia prot sto 1. prieš graikų
spaudos nuolatinis puolimas, prieš mersalo Tito, 2. prieš graikų vak-
karų Mak donijos gubernatoriaus prieš jugosloviskus išsireiškinis
ir 3. prieš graikų sabotožo priemones "karalius Aleksandras" laive,
kuris veliau vokiečių buvo nuskandintas. Toliau notoj yra kaltina-
nas graikų pasiuntinys Belgrade. Ministras Stefanopoulos pareiškė,
kad graikų vyriausyb šaukia istirsianti jugoslavų tvirtinimus.

Po notos itaikino jugoslavų pasiuntinys atsuktas į Bel-
grade.

Bulgarų - jugoslovų planai

Istanbul. - Buves Bulgarijos pasiuntinys Jungtynose Vals-
tybese generolas Stuccfi buvo suintas Sofijoje, kai tik jis sugri-
zo iš Amerikos. Toliau prievarste duotos atostogos bulgarų karo ni-
nistrui ir kariuomenėje nergingai t siene valyno akcija. Visos k-
tos priemonės rodo, kad po bulgarų rinkinų, turinčių įvykti rugsė-
jo 9 dieną, ir r spublikos paskelbinio, planuojamas suert jimas su
Jugoslavija.

VOKIETIŲ GINKLAI RAUDONAJAI ARMIJAI

Londonas. - Remdamasis rešitiskais įrodymais, britų užsienio reikalų ministerijos kalbėtojas Sovietų Sąjungai padarė prieštarišką išvadą, kad ji smarkiai pažeidžia Potsdano nuostatus, jau ilgą laiką gamindama raudonajai armijai karo medžiagą sovietų zonoje Vokietijoje.

Toliau kalbėtojas pareiškė, jog paslaptingu raketų, per skrendančių Švediją, linkmę leidžia daryti išvadas, kad jos yra siunčiamos į Baltijos jūros sritį, esančią sovietų kontroleje. Didž. Britanija duoda Švedijai radaro įranginą, kad ji tikrai galėtų sekti raketų kelią. Pagaliau kalbėtojas pareiškė, kad Didž. Britanija griebsis diplomatinėmis priemonėmis karo medžiagos gamybą sovietų zonoje Vokietijoje sustabdyti. Iš JAV karo valdžios Vokietijoje sužinota, kad Jungtinės Valstybės, Didžioji Britanija ir Prancūzija visose keturiose Vokietijos zonose "daryti inspekciją, tikslu įvykdyti nugalėtojų nuostatus.

Mažiausia 10 fabrikų gamina sunkius ginklus, V ginklus, lėktuvus, povandeninių laivų dalis ir torpedas, lėktuvų motorus, optikos instrumentus ir t.t.

JAV DIVIZIJA PAKELI Į EUROPA

Lisabonos. - 500 JAV armijos lėktuvų su vidaus amerikiečių divizija atskrido iš Jungtinių Valstybių į Azorų salas.

LENKŲ NOTA ANGLIJAI

Londonas. - Lenkija pateikė Didž. Britanijai devynių punktų notą, kurioje reikalaujama leisti kontroliuoti tas gen. Anderso armijos dalis, kurios sudėtis grįžti į Lenkiją. Be to, lenkai etstovams turi būti suteikta teisė Didž. Britanijoje vietoj įsitikinti britų tvirtinimu, kad Anderso armijos stovyklos yra "visiškai nemilitarinio charakterio".

Egyptas atmeta britų reikalavimus.

Britų-Egypto derybos dėl naujos valstybės sutarties nutruko, atsiradus nuomonių skirtumams; jie netyti iš Egypto notos Anglijai, kurioje atmetami britų pasiūlymai. Egyptas reikalauja atitraukti britų dalinius per vienus metus, o Anglija reikalauja trijų metų termino. Toliau Egyptas sutinka Anglijai, paremti tik tuo atveju, kai Anglija bus trečios valstybės užpulta, o britai reikalauja Egyptą juos paremti ir tada, kai britai puls kuri nors artinųjų kytų kraste. Pagaliau Didžioji Britanija atmeta Egypto reikalavimą įjungti anglo-egyptiečių Sudaną į Egypto valstybę ir reikalauja tą Afrikos plotą valdyti kaip ir ankščiau bendrai.

+ + + + +

Dienraštis leidžia Spaudos Darbuotojų Kolektyvos. Ats. Red. Saltenis
